

METODIKA

Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 757/2000-4 zo dňa 15. novembra 2000 pre určovanie spoločenskej hodnoty aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne v jaskyniach a priepastiach

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje:

Článok 1 Účel pokynu

Pokynom sa ustanovuje jednotný postup, ktorým sa bližšie určuje spoločenská hodnota aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne v jaskyniach a priepastiach v nadväznosti na zaradenie kalcitu a aragonitu v jaskyniach a priepastiach medzi chránené druhy nerastov. 1)

Článok 2 Základné pojmy

1. Sintrová výplň predstavuje tvarovo rozmanité formy chemicky vyzrážaného uhličitanu vápenatého z vodných roztokov, koloidov a suspenzií alebo aerosolu v jaskyniach a priepastiach. Zahŕňa formy rôznej genézy od pevných, kryštalických až po mäkké, nespevnené a zvyčajne vodou silne nasýtené náteky. Subaerické formy sintrovej výplne vznikajú v jaskynnom ovzduší, subakvatické formy v jazierkach alebo v prostredí tečúcej vody.
2. Aragonitová sintrová výplň predstavuje rombickú modifikáciu uhličitanu vápenateho prizmatického a ihličkovitého habitusu, ktorý môže vytvárať aj plstnaté, steblovité, kríčkované agregáty a rôzne náteky.
3. Kalcitovú sintrovú výplň predstavuje trigonálnu modifikáciu uhličitanu vápenatého skalenodrického, tabuľovitého, prizmatického alebo stĺpčekovitého habitusu vo forme zrnitých, ihlicovitých, steblovitých a nátekových kryštalických agregátov a tvarov.
4. Na základe morfológie a genézy aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne sa pre účely tohto pokynu rozlišujú tieto formy:
  - a. a nthodity a heliktity - ihlicovité, vláknité, špirálovité, kyjačkovité, fajkovité a iné podobné tvary kryštalických výrastkov aragonitu alebo kalcitu na stenách podzemných priestorov, stalaktitoch, stalagmitoch a iných sintrových útvaroch,
  - b. brčko - tenkostenná rúrkovitá forma stalaktitu,
  - c. bubny - kombinované formy tvorené štítom a stalaktitmi alebo záclonovitými útvarmi,

- d. drúzy kryštálov - zoskupenia rôzne veľkých kryštálových jedincov na spoločnom podklade vzniknuté v podzemných priestoroch jaskýň a priepastí,
- e. formy plošne koncentrovaných mocných nátekov sintra (flowstone) na stenách a šikmých dnách podzemných priestorov pripomínajúce vodopády, organové pištály, závesy a iné podobné útvary,
- f. koraloidy - koralovité, chuchvalcovité, vatovité, kostrovité, kríčkované, karfiolovité, medúzovité, polosférické a iné podobné agregáty kryštalických výrastkov aragonitu alebo kalcitu v jazierkach alebo na stenách podzemných priestorov a povrchu niektorých sintrových útvarov,
- g. kôry - plošné sintrové náteky s hrúbkou nad 1 mm rôznych tvarov (zvyčajne hladké, stupienkovité, obličkovité),
- h. kryštály - rôzne veľké kryštálové jedince vzniknuté v podzemných priestoroch jaskýň a priepastí,
- i. lekná a prstence - sintrové kôry rôznej hrúbky vytvorené na vodnej hladine z okraja jazierok alebo po obvode z vody vyčnievajúcich stalagmitov,
- j. misky - drobné jazierkovité formy oddelené miniatúrnymi sintrovými hrádzami, vytvorené v prostredí stekajúcej vody,
- k. perly - drobné sintrové formy väčšinou guľčkového tvaru s priemerom pod 2 mm (ooidy) alebo nad 2 mm (pizoidy) vykryštalizované v jazierkach, vyskytujúce sa aj v iných tvaroch (cylindrické, valčekové, hrudkovité, pologulovité, vajcovité, pecňovité, mnohostenné),
- l. povlaky - plošné sintrové náteky s hrúbkou pod 1 mm,
- m. stalaktity - sintrové útvary visiace zo stropov a šikmých stien podzemných priestorov, rozlišujú sa brčkované, palicovité, drúčkované, kónické, vretenovité, kyjakovité, sférolitické a iné stalaktity,
- n. stalagmity - sintrové útvary rastúce z dna podzemného priestoru, rozlišujú sa zárodočné, palicovité, drúčkované, kónické, pagodovité, palmovité, vázovité a iné stalagmity,
- o. stalagnáty - sintrové stĺpovité útvary vytvorené spojením stalaktitu a stalagmitu,
- p. štíty - kruhové alebo elipsovité útvary zložené z dvoch sférických paralelných sintrových dosiek hrubých okolo 1 cm, ktoré sú oddelené strednou kapilárnou diskontinuitnou plochou,
- q. valy - sintrové hrádze vytvorené v prostredí tečúcej vody,
- r. vane - väčšie jazierkovité formy ohraničené sintrovými hrádzami (súčasťou stupňovitých sintrových kaskád), vytvorené v prostredí tečúcej vody,
- s. záclony (drapérie) - visiace pozdĺžne stalaktitové náteky rovného, zvlneného alebo stočeného tvaru,
- t. kombinované formy - sintrové formy vytvorené spojením jedného alebo viacerých základných útvarov.

Článok 3

Kritéria na určovanie spoločenskej hodnoty aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne v jaskyniach a priepastiach

1. Spoločenská hodnota foriem aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne je daná minimálnou cenou¹⁾ (pre formy aragonitovej výplne vo výške 1000,- Sk; pre formy kalcitovej výplne vo výške 800,- Sk) a príplatkom podľa množstva hmoty príslušného druhu sintrovej formy, ktoré sa určuje vážením (do 100 g s presnosťou na 1 g, do 1000 g s presnosťou na 10 g, nad 1000 g s presnosťou na 100 g). Cena za 1 g hmoty pre jednotlivé druhy aragonitových a kalcitových sintrových foriem je uvedená v prílohe. Maximálna spoločenská hodnota jednej formy aragonitovej výplne je 15 000,- Sk, jednej formy kalcitovej výplne 10 000,- Sk.
2. Spoločenská hodnota foriem aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne určená podľa prílohy sa zvýši podľa stupňa ochrany územia,²⁾ v ktorom sa jaskyňa alebo priepasť nachádza
  - a. v druhom stupni ochrany až o 100 %,
  - b. v treťom stupni ochrany až o 200 %,
  - c. vo štvrtom stupni ochrany až o 300 %,
  - d. v piatom stupni ochrany až o 400 %.
3. Pri kombinovaných sintrových formách sa spoločenská hodnota posudzuje a stanovuje podľa výskytu prevládajúcej formy.
4. Spoločenská hodnota foriem aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne, ktoré nie sú zahrnuté v prílohe a ostatnej chemogénnej výplne v jaskyniach a priepastiach sa určuje osobitným znaleckým posudkom.³⁾
5. Celková spoločenská hodnota foriem aragonitovej a kalcitovej sintrovej výplne v jednotlivých jaskyniach a priepastiach je daná súčtom spoločenských hodnôt vyskytujúcich sa foriem.

Článok 4

Záverečné ustanovenie

Tento pokyn nadobúda účinnosť 1. februára 2001

RNDr. Peter Straka v. r.
generálny riaditeľ

RNDr. Jozef Franzen v. r.
generálny riaditeľ sekcie ochrany prírody a krajiny sekcie geológie a prírodných zdrojov

1) Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 213/2000 Z. z. o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a o ich spoločenskom ohodnocovaní

2) Zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona NR SR č. 222/1996 Z. z.

3) Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 294/2000 Z. z. Príloha k metodike MŽP SR č. 757/2000-4

Časť A Cenové ohodnotenie aragonitových sintrových foriem

Subaerické formy

Názov	Cena za 1 g hmoty v Sk
Kryštály	50,-
Drúzy kryštálov	35,-
Anthodity a heliktity - ihlicovité, vláknité, špirálové, kyjačikovité, fajkovité a iné excentrické kryštalické výrastky	500,-
Povlaky a kôry	10,-
Stalaktity	45,-
Stalagmity	35,-
Záclony	60,-

Subakvatické formy

Názov	Cena za 1 g hmoty v Sk
Koralovité, chuchvalcovité, vatovité, kostrovité, kríčkované, polosférické a iné kryštalické výrastky	50,-
Povlaky a kôry	10,-

Časť B Cenové ohodnotenie kalcitových sintrových foriem

Subaerické formy

Názov	Cena za 1 g hmoty v Sk
Kryštály	30,-
Drúzy kryštálov	25,-
Anthodity a heliktity - ihlicovité, vláknité, špirálovité, kyjačikovité,	300,-

fajkovité a iné excentrické kryštalické výrastky	
Polosférické a iné kryštalické výrastky koraloidov	20,-
Povlaky a kôry	2,-
Formy mocných nátekov sintra (flowstone) - sintrové "vodopády" a iné podobné útvary	2,-
Formy nátekov sintra (flowstone) - "organové píšťaly", závesy a iné podobné útvary	20,-
Palicovité, drúčkovité, kónické (kuželovité), vretenovité (mrkvovité), nepravidelne zhrubnuté stalaktity	10,-
Kyjakovité stalaktity, stalaktity s polosférickými kryštalickými výrastkami	15,-
Záclonovité stalaktity	20,-
Sférolitické (guľovité) stalaktity	30,-
Brčká	150,-
Stalaktity s excentrickými kryštalickými výrastkami	200,-
Stalaktity s jemnými kryštalickými výrastkami	300,-
Záclony jednoduché	30,-
Záclony a iné stalaktitové formy so zúbkovaným alebo mištičkovitým okrajom, prípadne s kryštalickými výrastkami	50,-
Zárodčné stalagmity	5,-
Palicovité, drúčkovité, kónické (kuželovité), nepravidelne zhrubnuté stalagmity	10,-
Vázovité stalagmity	15,-
Pagodovité a palmovité stalagmity	20,-
Stalagnáty	10,-
Štíty	50,-
Bubny	30,-

Subakvatické formy

Názov	Cena za 1 g hmoty v Sk
Kryštály	30,-
Drúzy kryštálov	25,-
Polosférické a rôzne nepravidelné útvary koraloidov	20,-
Kostrovité, kríčkovité, koralovité, karfiolovité a iné podobné agregáty koraloidov	30,-

Vatovité a chuchvalcovité agregáty koraloidov	200,-
Medúzovité, sférické a iné výrastky koraloidov na ponorených stalaktitoch	250,-
Lekná a prstence	150,-
Jaskynné perly (cylindrické, valčekové, hrudkovité, pologuľovité, vajcovité, pecňovité, mnohostenné a iné)	100,-
Sintrové misky	15,-
Sintrové vane	5,-
Sintrové valy	2,-